

Додаток 1
до наказу № 285а від 22.10.2019 р.

Схвалено:

Вченою радою Державної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами

17.10.2019 р. (протокол № 7)

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
У ДЕРЖАВНІЙ НАУКОВІЙ УСТАНОВІ «НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЦЕНТР
ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ МЕДИЦИНИ»
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ**

1. Загальні положення

1. Положення про дотримання академічної добочесності у Державній науковій установі «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами (далі – Положення) визначає основні принципи дотримання академічної добочесності, поняття дотримання та порушення академічної добочесності, види академічної відповідальності, порядок притягнення до академічної відповідальності учасників освітнього і наукового процесу, а також регламентує створення нових механізмів побудови комунікацій в Державній науковій установі «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами (далі – ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС) та необхідних умов для недопущення порушень академічної добочесності.

2. Академічна добочесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень.

Для забезпечення академічної добочесності необхідно дотримуватися таких принципів:

- 1) Чесність і порядність;
- 2) Законність;
- 3) Відповідальність та дотримання авторських прав;
- 4) Взаємна довіра та взаємодопомога;
- 5) Повага;
- 6) Тolerантність та недискримінація;
- 7) Прозорість та доступність;
- 8) Академічна грамотність;
- 9) Орієнтація на якість;
- 10) Партерство та взаємодопомога;
- 11) Імперативність академічної добочесності.

3. Види відповідальності за порушення академічної добочесності в ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС визначаються розділом 8 цього Положення.

2. Дотримання академічної добочесності

2.1. Дотримання академічної добочесності науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову та викладацьку діяльність;
 - контроль за дотриманням академічної добросесності здобувачами вищої освіти;
 - об'єктивне оцінювання результатів навчання.
- 2.2. Дотримання академічної добросесності здобувачами вищої освіти передбачає:
- самостійне виконання навчальних, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
 - посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3. Порушення академічної добросесності

3.1. Академічний plagiat – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. Академічним plagiatом є:

3.1.1. відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

3.1.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

3.1.3. Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

3.1.4. Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

3.2. Самоплагiat – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3.3. Фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

3.4. Фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

3.5. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

3.6. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний plagiat, самоплагiat, фабрикація, фальсифікація та списування.

3.7. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру для отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

3.8. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4. Загальні рекомендації щодо запобігання академічного plagiatу (кваліфікаційні роботи, автореферати, доповідях, статтях тощо)

4.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової (кваліфікаційної) роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними.

4.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової (кваліфікаційної) роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової (кваліфікаційної) роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

4.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової (кваліфікаційної) роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування ("цитується за : _____").

4.4. Будь-яка наведена в тексті наукової (кваліфікаційної) роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання у науковій (кваліфікацій) роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

5. Виявлення академічного plagiatu в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

5.1. Для констатації різновиду академічного plagiatu, визначеного в пп. 3.1.1. пункту 3.1 розділу 3 Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

1) в тексті іншого автора (інших авторів) наявний такий чи майже такий текстовий фрагмент обсягом більше одного речення, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними);

2) цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);

3) автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

5.2. Для констатації різновиду академічного plagiatu, визначеного у підпункті 3.1.2 пункту 3.1. розділу 3 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

1) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ:

- обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту, або

- обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

2) відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

5.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у підпункті 3.1.3. пункту 3.1. розділу 3 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

1) в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

2) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);

3) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

5.4. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у підпункті 3.1.4 пункту 3.1. розділу 3 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

1) в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі;

2) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);

3) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.

6. Порядок перевірки робіт на академічний плагіат на етапі їх подання до попередньої експертизи

6.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

– рукописи дисертацій (та авторефератів) здобувачів наукових ступенів доктора філософії та доктора наук;

– рукописи монографій, наукових статей, методичних рекомендацій, інформаційних листів та інших видів наукової продукції, навчальних посібників, підручників, довідників, словників та інших видів навчальної продукції;

– звіти про виконання науково-дослідних робіт наукових відділів ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС;

– статті, які надійшли у редакцію наукового медичного журналу «Клінічна та профілактична медицина» до розгляду щодо можливості їх публікації у журналі.

6.2. Перевірка на наявність ознак академічного плагіату у рукописах дисертацій (та авторефератів), що виконані аспірантами, докторантами, здобувачами наукових ступенів доктора філософії та доктора наук в ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС, здійснюється на етапі підготовки до їх попередньої експертизи, яка відбувається на засіданні Науково-методичної ради ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС за допомогою ресурсів сервісу онлайн-пошуку плагіату Unicheck (<https://unicheck.com/>). На етапі перевірки первинної документації перед проведенням попередньої експертизи відповідальна особа за перевірку матеріалів на академічний плагіат надає результат автоматизованої перевірки (електронний звіт) аспіранту,

докторанту, здобувачу наукового ступеня без збереження тексту дисертації (та автореферату) в електронній базі даних. У висновку (відгуку) керівника(-ів) чи консультанта зазначається інформація про відсутність у роботі ознак академічного плагіату.

У випадку виявлення академічного плагіату робота не допускається до попередньої експертизи та направляється на доопрацювання з повторною експертizoю на наявність ознак академічного плагіату.

6.3. Перевірка на наявність ознак академічного плагіату у рукописах наукової та навчальної продукції, звітів про виконання науково-дослідних робіт наукових відділів ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС здійснюється за 10 днів до їх обговорення на засіданні вілловілного наукового відділу.

У випадку виявлення академічного плагіату наукова або навчальна продукція направляється на доопрацювання з повторною експертizoю на наявність ознак академічного плагіату.

6.4. Електронні версії статей, які надійшли у редакцію наукового медичного журналу «Клінічна та профілактична медицина» до розгляду щодо можливості їх публікації у журналі перевіряється на відсутність академічного плагіату. У разі виявлення факту академічного плагіату наукова стаття не допускається до публікації. Редактор наукового видання повідомляє про цей факт автора.

7. Заходи з попередження академічного плагіату

Запобігання плагіату здійснюється шляхом проведення комплексу заходів, які полягають у:

- інформуванні наукових працівників, докторантів, здобувачів вищої освіти про необхідність дотримання Кодексу академічної добroчесності ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС, академічної етики та підвищенні відповідальності за дотриманням правил цитування та посилання;

- викладанні навчальної дисципліни з етики і методології наукового дослідження, основ академічної добroчесності для здобувачів вищої освіти;

- формуванні викладачами завдань в межах освітнього процесу з використанням інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- організації заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної добroчесності зокрема створенні та розповсюдженні рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела перевірці академічних текстів на плагіат оприлюднення цього Положення через офіційні веб-ресурси ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

8. Відповідальність за порушення академічної добroчесності

8.1. За порушення академічної добroчесності наукові працівники можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

8.1.1 відмова у присвоєнні вченого звання;

8.1.2 відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєної кваліфікаційної категорії;

8.1.3 позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

8.2. За порушення академічної добroчесності здобувачі наукового ступеня доктора філософії працівники можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

8.2.1. відрахування з аспірантури;

8.2.2. повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми;

8.2.3. відмова у присудженні ступеня доктора філософії

9. Тимчасова комісія з питань академічної добroчесності

У разі надходження до директора ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС заяв щодо порушення академічної добroчесності створюється Тимчасова комісія з питань академічної добroчесності (далі – Комісія) для підготовки відповідних висновків. Комісія та її персональний склад створюється наказом директора.

Організаційною формою роботи Комісії є засідання, на яке запрошується особа, стосовно якої розглядається питання щодо порушення нею академічної добroчесності.

Комісія розглядає заяву щодо порушення академічної добroчесності та готує відповідні висновки та пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної добroчесності в наукову та освітню діяльність ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС. Висновки носять рекомендаційний характер та подаються директору ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС для прийняття рішення щодо притягнення до відповідальності осіб, стосовно яких Комісією встановлено факт порушення ними академічної добroчесності.

Копія висновку Комісії надається особі, щодо якої розглядається питання про порушення нею академічної добroчесності.

Особа, стосовно якої Комісією з питань академічної добroчесності рекомендовано притягнення її до академічної відповідальності, має право оскарження висновку Комісії. Така особа може звернутися з апеляційною скаргою до директора ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС протягом трьох робочих днів з моменту винесення рішення Комісією. У такому випадку наказом директора ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС створюється Тимчасова апеляційна комісія.

Апеляційна комісія приймає рішення у формі висновку протягом семи робочих днів з моменту її створення та невідкладно подає такий висновок директору ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної добroчесності має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

10. Прикінцеві положення

1. Це Положення затверджується Вченого ради ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом затвердження Положення в новій редакції.

3. Після затвердження Положення в новій редакції попереднє Положення втрачає юридичну силу.

В.о. заступника директора з наукової роботи

Юрій ЯЩЕНКО